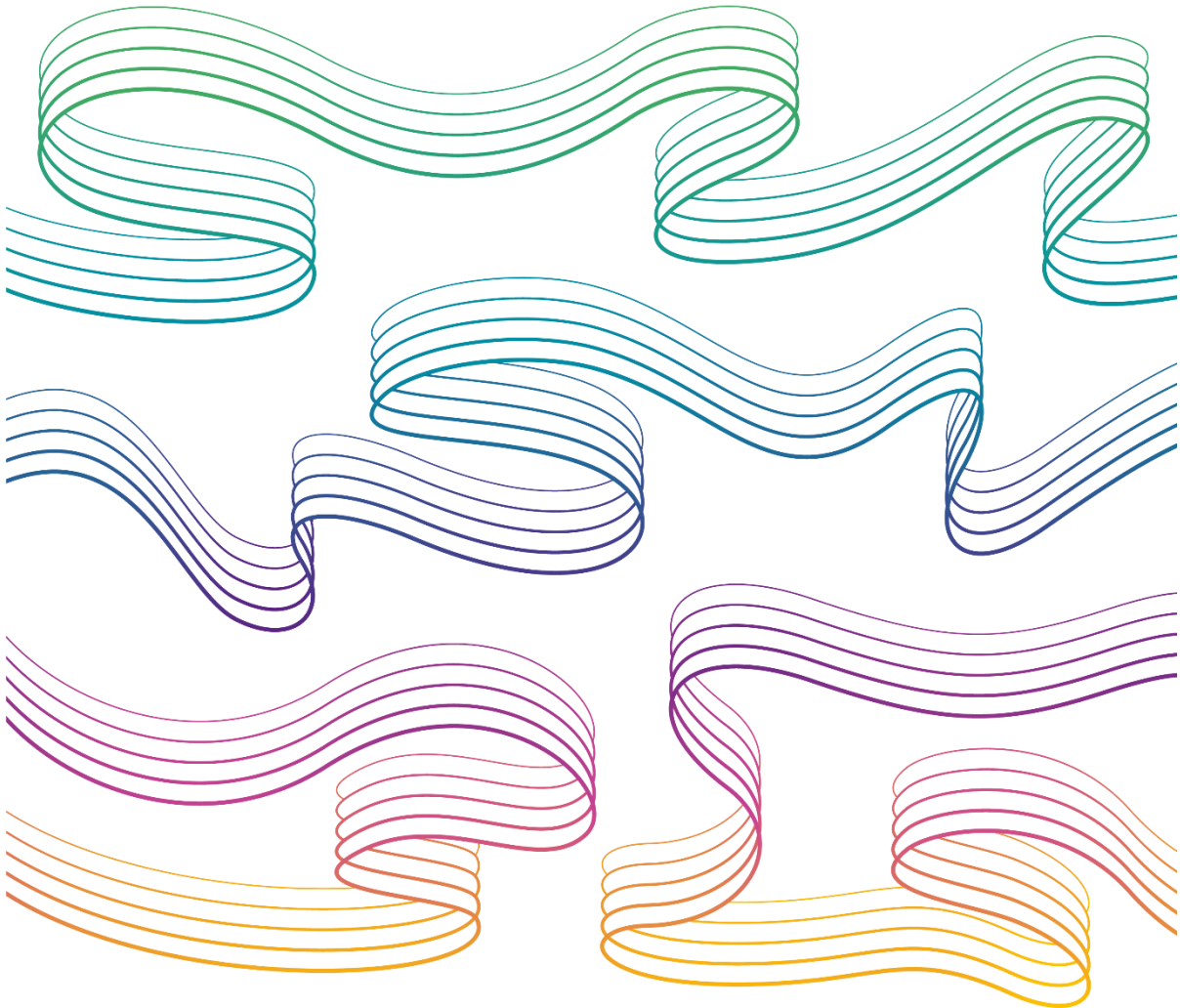

Karášjoga gielda
Karasjok kommune

Sámi váibmosuotna – gilli, gos kultuvrrat deaivvadit
Den samiske pulsåren – bygda der kulturer møtes

Ásodatsosiála plána

Boligsosial plan

2026-2029

Innhold

1 Innledning.....	2
1.2 Forholdet til andre kommunale planer.....	2
1.2.1 Kommuneplanens samfunnsdel 2022–2034	2
1.2.2 Kommunedelplan for helse og omsorg.....	3
2 Hva er en boligsosial plan?.....	3
2.1 Hva er boligsosialt arbeid?	3
2.2 Boligsosialloven.....	4
3 Folkehelseperspektiv – hva er det?	4
4 Befolkning og boforhold i kommunen.....	5
4.1 Hvem er vanskeligstilt på boligmarkedet?	6
4.2 Økonomi og lavinntekt	6
4.3 Dagens kommunale boliger	7
5 Boliger for ulike vanskeligstilte grupper.....	8
5.1 Eldrebølgen og demenssykdom.....	8
5.2 Barn og unge	9
5.3 Bolig til personer med nedsatt funksjonsevne	9
5.4 Rusavhengighet og psykiske lidelser	10
5.5 Flyktninger.....	10
5.6 Akutt midlertidig bolig.....	11
6 Prosjekter for en bedret bosituasjon	11
6.1 Nytt helsesenter.....	11
7 Husbankens låne- og tilskuddsordninger	12
7.1 Startlån	12
7.2 Bostøtte	13
8 Hvordan kan vi organisere arbeidet?	13
Tiltaksplan	14
Strategi og tiltak.....	14
1. Kommunen skal tilby ulike boformer og bosteder som dekker befolkningens behov .14	
2. Vi skal legge til rette for at flest mulig kan bo trygt hjemme lengst mulig	14

1 Innledning

Det er et nasjonalt mål at alle innbyggere skal ha tilgang til en egnet bolig i et trygt og godt bomiljø. En stabil bosituasjon er en grunnleggende forutsetning for god helse, deltakelse i utdanning og arbeid, og for å kunne ta del i samfunnslivet.

Det boligsosiale arbeidet berører flere kommunale enheter, og utviklingen av planen har derfor skjedd gjennom et bredt tverrfaglig samarbeid. Følgende enheter har bidratt: Tildelingskontoret for helse og omsorg, avdeling for bygg og eiendom, Nav, flyktningetjenesten og helsefaglig rådgiver.

Boligpolitikken omfatter både generell og sosial boligpolitikk. Den generelle boligpolitikken omhandler forhold som gjelder hele befolkningen, mens den sosiale boligpolitikken retter seg mot personer som trenger offentlig bistand for å skaffe eller beholde en egnet bolig.

Plan	Fokus	Målgruppe	Innhold
Boligpolitisk plan	Overordnet boligstrategi	Hele befolkningen	Boligbygging, boligmarked, arealbruk
Boligsosial plan	Hjelp til vanskeligstilte	Utsatte grupper	Virkemidler, tiltak, samarbeid

Hensikten med boligsosial plan er å beskrive hvordan kommunen skal arbeide for å sikre bolig til vanskeligstilte innbyggere, og hvordan vi skal realisere kommunens visjon.

Kommunens visjon er den samiske pulsåren – bygda der kulturer møtes.

Boligsosial plan skal bidra til:

- en helhetlig sosial boligpolitikk gjennom god utnyttelse av kommunens boligmasse, og målrettet og samordnet bruk av virkemidler og ressurser
- en felles og konkret strategi for det boligsosiale arbeidet, som også forankres i andre kommunale planer
- mål og tiltak som møter boligbehovet hos vanskeligstilte gjennom varierte og trygge botilbud

Selv om hver enkelt innbygger har ansvar for å skaffe seg bolig, er det en offentlig oppgave å sikre at personer som trenger bistand, får nødvendig hjelp. Bistanden skal så langt som mulig bidra til økt mestring og selvstendighet.

Målene i boligsosial plan understøtter nasjonale føringer samt relevante mål i kommunedelplan helse og omsorg og kommuneplanens samfunnsdel 2022–2034.

1.2 Forholdet til andre kommunale planer

1.2.1 Kommuneplanens samfunnsdel 2022–2034

Satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel er:

- Den inkluderende bygda
- Den nyskapende bygda
- Den kompetente bygda
- Den bærekraftige bygda.

Karasjok kommune skal være et inkluderende samisk lokalsamfunn, og kommunen skal legge til rette for gode og tilpassede botilbud for personer i ulike livssituasjoner. Boligsosial plan skal bidra til at alle innbyggere, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå, etnisitet og økonomi, kan delta aktivt i samfunnet.

Samfunnsdelen skal forberede kommunen på framtidige utfordringer. Gjennom folkehelsearbeidet skal vi sikre gode levekår, helse og livskvalitet for alle. Kommunen samarbeider på tvers av enheter og med innbyggere, næringsliv, organisasjoner og andre aktører for å levere tjenester av høy kvalitet. Bærekraftige løsninger for den enkelte og for samfunnet, også innen det boligsosiale arbeidet, står sentralt.

1.2.2 Kommunedelplan for helse og omsorg

Kommunedelplan helse og omsorg er en strategisk plan som beskriver utfordringsbildet, mål, satsingsområder og strategier fram mot 2034. Planen er sektorens viktigste styringsdokument, og krever langsiktig og helhetlig planlegging for å møte framtidens behov.

Planen følger kommuneplanens samfunnsdels satsningsområder, og vektlegger helseforebygging, folkehelse, habilitering og rehabilitering. Den beskriver ikke detaljerte tiltak, men peker på behov for temaplaner eller virksomhetsplaner der dette er hensiktsmessig.

Boligsosial plan er en temaplan under kommunedelplan helse og omsorg. Planen skal rulleres hvert fjerde år, og tiltakene skal inngå i årlig budsjettbehandling.

2 Hva er en boligsosial plan?

Innledningsvis omtales at hensikten med boligsosial plan er å beskrive hvordan kommunen skal arbeide for vanskeligstilte på boligmarkedet, samt hvordan planen skal bidra til å realisere kommunens visjon. En boligsosial plan skal også beskrive dagens situasjon, identifisere utfordringer og fastsette mål og tiltak rettet mot målgruppen.

En slik plan gir kommunen:

- økt kunnskap om boligmarkedet lokalt
- bedre kjennskap til statlige virkemidler
- mer samordnet sosial boligpolitikk mellom enhetene
- bedre utnyttelse av den kommunale boligporteføljen
- mer målrettet og effektiv bruk av virkemidler

Det er viktig å synliggjøre at stat og kommune har et delt ansvar for å styrke det boligsosiale arbeidet og samarbeide for å nå felles mål. Et godt boligsosialt samarbeid kan ha positive ringvirkninger innen helse, utdanning, integrering og sosial inkludering.

Planen er både en strategisk plan for det boligsosiale arbeidet og en plan som beskriver konkrete tiltak som kan hjelpe vanskeligstilte med boligbehov. God kunnskap om lokale boligforhold og behov er avgjørende for å kunne tilby riktige tiltak. I tillegg er det viktig med god oversikt over statlige og kommunale virkemidler som kan bidra til å løse utfordringer.

2.1 Hva er boligsosialt arbeid?

Visjonen for det boligsosiale arbeidet i Norge er at alle skal bo trygt og godt. Boligsosialt arbeid skal forebygge boligutfordringer, og hovedmålet er at alle skal kunne skaffe og

beholde en egnet bolig. Personer som ikke klarer dette på egen hånd, skal få nødvendig bistand som styrker deres mulighet til å mestre eget liv.

I *Alle trenger et trygt hjem – Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken 2021–2024* har regjeringen definert fire hovedmål:

1. Flere skal kunne eie egen bolig
2. Leie skal være et trygt og forutsigbart alternativ
3. Sosial bærekraft i boligpolitikken
4. Tydelige roller og nødvendig kompetanse

To satsingsområder er særlig prioritert: Barn og unge skal ha gode boforhold og personer med nedsatt funksjonsevne skal kunne velge hvor og hvordan de vil bo, på lik linje med andre

Boligen dekker et grunnleggende behov og regnes som den fjerde velferdspilaren, sammen med helse, utdanning og arbeid. En trygg bosituasjon gir tilhørighet, trygghet og mulighet for sosial deltakelse. Utrygge boforhold eller bostedsløshet kan svekke livskvalitet og gjøre det vanskeligere å nyttiggjøre seg velferdstjenester, fullføre utdanning eller delta i arbeidslivet. Det kan også bidra til utenforskap og økt risiko for rusproblemer, psykiske lidelser eller kriminalitet.

Boligsosialt arbeid omfatter alle tiltak kommunene gjør for å sikre at vanskeligstilte på boligmarkedet har en trygg og stabil bosituasjon. Det innebærer både å skaffe boliger og å styrke den enkeltes forutsetninger for å mestre boforholdet.

2.2 Boligsosialloven

Lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet (boligsosialloven) trådte i kraft 1. juli 2023. Loven skal forebygge boligsosiale utfordringer og sikre at vanskeligstilte får hjelp til å skaffe og beholde bolig. Loven tydeliggjør kommunens ansvar og skal bidra til likere praksis i hele landet.

Loven skjerper kravene til hvordan kommunene skal ivareta boligsosiale hensyn i planleggingen, og den stiller strengere krav til saksbehandling. Loven gir ikke en individuell rett til bolig, men den pålegger kommunen en aktivitetsplikt. Kommunen skal ha oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte, og denne oversikten skal inngå i grunnlaget for planstrategien.

Loven krever at kommunen fatter enkeltvedtak når innbyggere ber om boligsosial bistand. Vedtakene skal beskrive innholdet i bistanden og være tilpasset den enkeltes behov. Dette forutsetter styrket tverrfaglig samarbeid mellom enheter som tildelingskontoret for helse og omsorg, Nav, psykisk helse og rus m.fl.

3 Folkehelseperspektiv – hva er det?

Hva innebærer det å ha et folkehelseperspektiv, og hvilken betydning har dette for det boligsosiale arbeidet? For å svare på dette må vi først forstå hva folkehelse er. Folkehelse omhandler befolkningens helsetilstand, hvordan helsen fordeler seg mellom grupper, og hvilke faktorer som påvirker trivsel, mestring og livskvalitet.

Å anvende et folkehelseperspektiv betyr at vi vurderer disse faktorene i planlegging og gjennomføring av boligsosiale tiltak. Dette er ikke bare et faglig hensyn – kommunene har i henhold til folkehelseloven et lovpålagt ansvar for å arbeide systematisk for å styrke folkehelsen.

Folkehelseloven bygger på fem grunnleggende prinsipper:

- utjevning av sosiale helseforskjeller
- «helse i alt vi gjør»
- bærekraftig utvikling
- føre-var-prinsippet
- medvirkning

Loven krever at kommunene systematisk innhenter kunnskap om befolkningens helsetilstand og faktorer som påvirker den. Ved å arbeide for å redusere helseforskjeller gjennom boligsosiale tiltak, legger vi bedre til rette for at innbyggere med hjelpebehov kan delta aktivt i lokalsamfunnet.

Andre viktige bidrag til inkludering og deltakelse kan være:

- god digital infrastruktur der folk bor
- boliger og nærmiljø som er universelt utformet
- bruk av velferdsteknologi

Positive ringvirkninger av godt og systematisk folkehelse- og boligsosialt arbeid kan være betydelige. Blant annet kan dette bidra til å forebygge utenforskap, styrke livskvalitet og bolyst både hos vanskeligstilte og øvrige innbyggere, og skape et mer inkluderende og mangfoldig lokalsamfunn.

4 Befolkning og boforhold i kommunen

Under arbeidet med helse- og omsorgsplanen ble det sommeren 2024 gjennomført en spørreundersøkelse for innbyggere over 60 år. Det ble også arrangert workshop på folkemøte og i politiske utvalg. I arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel ble det gjennomført en egen spørreundersøkelse for befolkningen.

Ifølge undersøkelsen for innbyggere over 60 år, bor 82 % i enebolig, rekkehus eller generasjonsbolig med flere etasjer. 11 % bor i leilighet eller bolig med én etasje, 87 % eier boligen de bor i, mens 13 % leier bolig.

80 % planlegger ikke å flytte i nær fremtid, mens 15 % er usikre.

Dersom flytting blir aktuelt, svarer 33 % at de vil flytte til leilighet, 22 % til en mindre bolig, 14 % til en tilrettelagt bolig og 12 % nærmere bygda.

Når det gjelder tilrettelegging for alderdom har 38% boliger som delvis er tilrettelagt, 28 % har lite tilrettelagt bolig og 18 % har ikke tilrettelagt boligen.

På spørsmål om de kan bo i egen bolig dersom helsen svekkes mener 31 % at de kan bli boende uten endringer og 29 % må tilrettelegge boligen.

Befolkningsprognose- samla innbyggertall og innbyggere per aldersgruppe

Aldersgrupper	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2035	2040	2045	2050
0 - åringer	19	23	23	22	22	21	20	20	19	18
Barnehage (1-5 år)	115	119	121	122	119	115	104	102	99	97
Grunnskole (6-15 år)	225	218	223	218	228	229	230	218	210	206
Videregående (16-19 år)	121	122	110	110	97	93	92	95	92	88
Voksne (20-66 år)	1 555	1 548	1 526	1 501	1 480	1 464	1 355	1 280	1 251	1 236
Eldre (67-79 år)	370	393	405	408	418	428	447	445	410	355
Eldre (80-89 år)	97	103	109	125	131	136	185	216	231	248
Eldre (90 år og eldre)	22	24	23	24	25	22	28	43	60	73
SUM	2 524	2 550	2 540	2 530	2 520	2 508	2 461	2 419	2 372	2 321

Kilde: SSB

Basert på prognosene er det gruppen 80 år og eldre som forventes å øke mest, fra 119 personer i 2025 til 321 personer i 2050. Gruppen 67–79 år øker fram mot 2035, fra 370 til 447 personer, før den synker til 355 i 2050.

Dette indikerer et betydelig økt behov for helse- og omsorgstjenester i årene fremover, samtidig som kommunen må planlegge for flere tilrettelagte boliger og økt tilgang på helsepersonell og omsorgsressurser.

4.1 Hvem er vanskeligstilt på boligmarkedet?

Vanskeligstilte på boligmarkedet er personer eller familier som ikke selv har mulighet til å skaffe eller opprettholde et tilfredsstillende boforhold. De kan være uten bolig, stå i fare for å miste nåværende bolig, eller bo i uegnede boliger eller bomiljø. Aktuelle årsaker kan være:

- lav inntekt
- nylig bosatt som flyktning
- bostedsløshet
- nedsatt fysisk eller psykisk funksjonsevne
- rusavhengighet
- kombinasjon av flere utfordringer

Dette gjelder både husstander som ikke tidligere har fått hjelp, og de som har mottatt bistand, men som fortsatt ikke har kommet ut av sin vanskeligstilte situasjon.

På landsbasis regnes om lag 179 000 personer som vanskeligstilte på boligmarkedet. Av disse er rundt 78 000 barn og unge, og nærmere 4 000 er bostedsløse.

4.2 Økonomi og lavinntekt

Økonomi er en av de viktigste faktorene som påvirker muligheten til å skaffe og beholde bolig. Husstander med lav inntekt er mer utsatt for å havne i en vanskelig boligsituasjon. Nasjonale føringer sier at kommunen skal prioritere barnefamilier når startlån tildeles.

Barn som vokser opp i familier med lav inntekt, har i større grad:

- dårlige boforhold
- trangere boliger
- lavere sannsynlighet for å bo i egen eid bolig

Egenkapitalkravene i boligmarkedet kan gjøre det vanskelig for unge førstegangsetablerere og økonomisk utsatte grupper å komme inn i boligmarkedet.

Tall fra boligsosial monitor i husbanken:

Barn i husholdninger med lav inntekt

	2020	2021	2022	2023	2024
Karasjok	14,52 %	13,58 %	11,18 %	11,1 %	16,7 %
Porsanger	10,15 %	12,23 %	11,05 %	11,3 %	11,3 %
Kautokeino	15,58 %	18,0 %	15,59 %	14,3 %	14,7 %
Tana	9,29 %	11,79 %	8,74 %	9,8 %	11,1 %
Hele landet	12,86 %	12,53 %	11,65 %	11,8 %	11,8 %

Barnefamilier med lav inntekt

	2020	2021	2022	2023	2024
Karasjok	12,72 %	11,3 %	9,3 %	11,7 %	15,6 %
Porsanger	7,38 %	9,13 %	8,41 %	8,9 %	9,6 %
Kautokeino	13,88 %	16,0 %	14,51 %	12,2 %	12,9 %
Tana	9,33 %	10,1 %	9,15 %	10,0 %	9,7 %
Hele landet	11,38 %	11,05 %	10,24 %	10,6 %	10,7 %

Tallene viser at Karasjok ligger noe over landsgjennomsnittet i andelen barn og barnefamilier med lav inntekt, og at situasjonen varierer fra år til år.

Trangboddhet

Husholdninger regnes som trangbodd dersom:

- Antall rom i boligen er mindre enn antall personer eller en person bor på ett rom
- Antall kvadratmeter (p-areal) er under 25 kvm pr person (ssb metadata)

Barnefamilier med lavinntekt, som leier og bor trangt

	2020	2021	2022	2023	2024
Karasjok	Ingen data	1,5 %	1,8 %	Ingen data	Ingen data
Porsanger	3,0 %	3,9 %	3,0 %	4,7 %	3,2 %
Kautokeino	Ingen data	1,0 %	1,0 %	Ingen data	Ingen data
Tana	0,8 %	Ingen data	1,7 %	2,2 %	1,5 %
Hele landet	3,1 %	2,8 %	2,6 %	2,6 %	2,7 %

4.3 Dagens kommunale boliger

Kommunen har i dag 68 kommunale utleieboliger, fordelt slik:

- 20 boliger med vedtak om helse- og omsorgstjenester
- 5 boliger for flyktningetjenesten
- 21 boliger til vanskeligstilte
- 3 tjenesteboliger
- 13 tilrettelagte boliger

- 4 omsorgsboliger for personer med utviklingshemming

Mange av boligene ble bygget tidlig på 1970-tallet og oppfyller ikke dagens krav til universell utforming, tilgjengelighet eller moderne standard. Flere enheter nærmer seg et punkt der kommunen må vurdere om de bør rehabiliteres eller erstattes med nybygg.

Derfor gjøres i dag kun nødvendige utbedringer, og vedlikeholdskostnader holdes på et minimum. Manglende vedlikehold kan føre til tap av leieinntekter, samt at flere må ut på det private leiemarkedet, noe som igjen kan øke behovet for kommunal bistand.

Slitasje på mange av boligene medfører både økonomiske konsekvenser og redusert trivsel og helse for beboere og nærmiljø. For å motvirke lav boevne kan kommunen iverksette tiltak som støtter beboerne i vedlikehold og renhold. God boligstandard er viktig for både trivsel, helse og et bærekraftig lokalsamfunn. Langsiktige investeringer i boligkvalitet kan redusere framtidige kostnader og bidra til trygge og gode bomiljø.

5 Boliger for ulike vanskeligstilte grupper

Som nevnt har alle innbyggere et eget ansvar for å skaffe seg bolig, men kommunen har et særskilt ansvar for å legge til rette for at personer som trenger bistand, får hjelp til å etablere en stabil bosituasjon.

Før det blir aktuelt å søke kommunal bolig, skal det vurderes hvilke muligheter som finnes i egen bolig og i det private leiemarkedet. Tiltak som kan bidra til at personer kan bo hjemme lenger, er blant annet:

- velferdsteknologi og tekniske hjelpemidler
- nødvendige ombygginger eller tilpasninger
- forebyggende hjemmebesøk
- slike tiltak kan styrke både mestring, livskvalitet og bolyst

5.1 Eldrebølgen og demenssykdom

Kommuneplanens samfunnsdel 2022–2034 understreker behovet for å gjøre tydelige prioriteringer for å møte framtidige utfordringer, samtidig som velferdsnivået opprettholdes. Et sentralt tema er befolkningsutviklingen med en markant økning i antall eldre.

Selv om mange eldre har god helse, kan det være utfordrende å bo hjemme på grunn av:

- bolig som ikke er tilrettelagt
- lite hensiktsmessig beliggenhet
- manglende trygghet
- økt behov for oppfølging

Tilpassede boliger og alternative boformer kan redusere presset på sykehjem og dagplasser, og bidra til at behovet for langtidsplass utsettes.

Over 80 prosent av beboere på sykehjem i Norge har demenssykdom. Folkehelseinstituttet anslår at det i dag er om lag 101 000 personer med demens i Norge, og antallet forventes å mer enn dobles fram mot 2050 som følge av økt levealder.

For Karasjok anslås:

- ca. 59 personer med demens i 2025
- ca. 116 personer med demens i 2050

Mange med demens kan ha god livskvalitet dersom de får tett og tilrettelagt oppfølging, noe som også kan avlaste pårørende.

5.2 Barn og unge

Barn bør vokse opp i nabolag med variert beboersammensetning. Familieboliger bør prioriteres i områder med boligmiks for å sikre gode og trygge oppvekstmiljø. Barnets beste er et grunnleggende prinsipp ved planlegging av boliger for barnefamilier.

Kommunen må ha oversiktlig og tilgjengelig informasjon om ordninger som kan bidra til trygge og langsiktige boforhold for barnefamilier.

Arbeidet mot bostedsløshet omfatter også å sikre gode overganger til varig bolig for unge i sårbare situasjoner, som for eksempel:

- ungdom som flytter ut fra foreldrehjemmet
- unge med oppfølging fra barnevern
- ungdom utenfor arbeid og utdanning
- ungdom som bor i midlertidige løsninger

Overgangen fra barn til voksen innebærer mange utfordringer. Trygge boforhold med tilstrekkelig oppfølging kan forebygge utenforskap og bidra til stabilitet og mestring.

5.3 Bolig til personer med nedsatt funksjonsevne

Personer med nedsatt funksjonsevne skal kunne velge hvor og hvordan de vil bo, på lik linje med andre. Det er særlig behov for innsats overfor personer med utviklingshemming, som ofte har behov for bolig med heldøgns bemanning.

Grupper som kan ha behov for tilrettelagt bolig er blant annet personer med:

- kroniske eller alvorlige sykdommer
- kognitive eller fysiske funksjonsnedsettelse
- psykisk utviklingshemming

Tilrettelagte boliger skal bidra til at personer kan leve mest mulig selvstendig, samtidig som de får nødvendig bistand og mulighet til å delta i lokalmiljøet. Boligene bør ha hensiktsmessig beliggenhet med nærhet til arbeidssted, aktivitetstilbud og sentrumsfunksjoner.

Ett av innsatsområdene i den nasjonale boligstrategien *Alle trenger et trygt hjem* er at flere personer med funksjonsnedsettelse skal kunne eie egen bolig. Nasjonalt ser man at andelen uføre som leier bolig eller bor hjemme hos foreldre er økende.

I 2022–2023 ferdigstilte Karasjok kommune åtte boliger for personer med nedsatt funksjonsevne. Boligene er sentrumsnære og ligger i etablerte boligfelt, noe som styrker integrering. Fire av boligene ligger nær bemanningsbase, slik at heldøgns oppfølging kan ivaretas på en forsvarlig måte.

Tall fra boligsosial monitor i husbanken:

Uføre som bor sammen med foreldre

	2020	2021	2022	2023	2024
Karasjok	13,73 %	15,5 %	12,04 %	11,9 %	12,2 %
Porsanger	9,48 %	8,56 %	8,83 %	9,4 %	9,9 %
Kautokeino	15,51 %	17,44 %	17,79 %	16,1 %	16,1 %
Tana	9,4 %	8,86 %	11,05 %	8,3 %	8,7 %

Hele landet	5,84 %	5,96 %	6,11 %	6,2 %	6,4 %
-------------	--------	--------	--------	-------	-------

Uføre som leier

	2020	2021	2022	2023	2024
Karasjok	25,27 %	26,5 %	26,17 %	28,7 %	31,0 %
Porsanger	23,33 %	22,41 %	23,11 %	24,7 %	25,7 %
Kautokeino	22,84 %	22,55 %	22,45 %	24,1 %	21,5 %
Tana	25,74 %	27,09 %	25,26 %	26,1 %	24,0 %
Hele landet	23,05 %	23,36 %	23,76 %	24,1 %	24,2 %

Tall fra 2023–2024 viser at:

- 24 uføre (12,2 %) bor sammen med foreldre
- 61 uføre (31 %) leier bolig

Unge uføre har som regel lav, men stabil inntekt. Mange kan kjøpe egen bolig med startlån og eventuelt tilskudd.

5.4 Rusavhengighet og psykiske lidelser

Personer med rusavhengighet og/eller psykiske lidelser er en sammensatt gruppe med ulike behov. Faktorer som påvirker boligbehovet, kan være:

- alder og fysisk helse
- økonomisk situasjon
- nettverk og sosial støtte
- arbeid, aktivitet og døgnsstruktur
- behov for praktiske og helsefaglige tjenester

For noen vil kommunal bolig være et langvarig tilbud. For andre bør det arbeides målrettet mot å kunne flytte videre til privat bolig. Personer med omfattende tjenestebehov kan ha behov for bofellesskap eller bolig med bemanningsbase, noe som også kan styrke sosial deltakelse.

Mange i denne gruppen faller utenfor det private boligmarkedet på grunn av lav boevne, manglende referanser, krevende økonomi eller behov for tett oppfølging.

5.5 Flyktninger

Et tilstrekkelig antall egnede boliger er en forutsetning for at kommunen skal kunne bosette flyktninger. Beliggenhet er en viktig faktor; boligene bør ligge nær nødvendige tjenester som barnehage, skole og butikker. Det er ikke et mål med samlokalisering, men å legge til rette for at flyktninger blir en naturlig del av lokalsamfunnet.

Flyktningarbeidet er hjemlet i integreringsloven og innebærer tett samarbeid mellom flere enheter i kommunen.

Kommunestyret har vedtatt å ta imot 15 flyktninger i 2025, hovedsakelig småbarnsfamilier. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har nedjustert forventet antall til 11.

Flyktninger bosatt i Karasjok de siste årene:

	2022	2023	2024	2025
Karasjok	3	10	5	10

5.6 Akutt midlertidig bolig

Personer med behov for akutt midlertidig bolig kan komme fra ulike vanskeligstilte grupper. Situasjonen kan skyldes blant annet:

- bostedsløshet
- samlivsbrudd
- akutt sosial eller helsemessig krise

Kommunen er forpliktet etter sosialtjenesteloven §27 til å finne midlertidig botilbud for personer som ikke klarer det selv. Ansvaret for tjenesten ligger hos Nav, som skal fatte enkelt vedtak og fremskaffe et konkret og tilgjengelig botilbud.

Per i dag benytter kommunen i hovedsak moteller og campinghytter. Dette gir flere utfordringer:

- skepsis fra utleiere til Nav-brukere
- enkelte utleiesteder har negative erfaringer
- mangel på alternativer kan føre til plassering i andre kommuner
- løsningen er kostbar og mindre forsvarlig over tid

Kommunen har behov for egne midlertidige boliger innenfor kommunegrensen. Dette vil gi et mer forsvarlig tilbud, styrke samarbeidet med øvrige tjenester og redusere kostnader. Kommunen vil derfor øremerke én av de nyoppussede leilighetene som nødbolig.

6 Prosjekter for en bedret bosituasjon

I regjeringens strategi *Alle trenger et trygt hjem – Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken (2021–2024)* er det særlig vektlagt at innsatsen skal rettes mot personer som står i fare for å bli, eller allerede er, bostedsløse. Videre prioriteres barn og unge samt personer med nedsatt funksjonsevne.

Boligsosialloven forplikter kommunen til å fatte vedtak i saker der personer er vanskeligstilte på boligmarkedet. For å møte disse kravene må kommunen utvikle prosjekter som både øker kapasiteten i tjenestene og styrker den samlede boligsosiale innsatsen.

6.1 Nytt helsesenter

I Karasjok er det igangsatt bygging av nytt helsesenter og ny skole. Det nye helsesenteret skal samle flere tjenester under samme tak og inneholde følgende funksjoner:

- legevakt, legekontorer og helsestasjon
- tjenester innen rus og psykiatri
- fysioterapi- og ergoterapitjenester
- felles kantine, storkjøkken
- hjemmetjenesten, dagsenter
- 7 sykestue- og korttidsplasser
- 20 langtidsplasser for heldøgns omsorg, 8 langtidsplasser for personer med demens
- 10 omsorgsboliger for heldøgns omsorg

For å møte den forventede eldrebølgen er det behov for å øke antall omsorgsplasser og samtidig samle helsefaglig kompetanse i ett bygg. Samlokaliseringen skal sikre god kvalitet på tjenestene, bedre ressursutnyttelse og styrket tverrfaglig samhandling.

Plasseringen av helsesenteret vil bidra til å opprettholde nærhet til lokalsamfunnet og sentrumsfunksjoner, slik at beboerne får tilgang til lokale tilbud. Integrasjonen mellom

helsesenter og skole skal skape naturlige møteplasser på tvers av generasjoner, og bidra til å motvirke isolasjon og styrke opplevelsen av inkludering.

7 Husbankens låne- og tilskuddsordninger

Husbankens økonomiske virkemidler er sentrale i kommunens boligsosiale arbeid.

Ordningene bidrar til at kommunen kan bistå vanskeligstilte innbyggere med å etablere seg i en egnet bolig, og til at viktige omsorgs- og boformer kan utvikles.

Husbanken tilbyr blant annet:

- investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem
- tilskudd til energiltak i utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem
- startlån
- bostøtte

De siste årene har Norge vært preget av «dyrtid», med økende priser på varer, tjenester og boligrenter. Dette har ført til større økonomiske utfordringer for mange husstander.

Kommunen ser økt antall:

- henvendelser om startlån og tilskudd
- tvangssalg
- etterspørsel etter økonomisk sosialhjelp

Forskjellene mellom dem som har god og dårlig økonomi blir tydeligere, og behovet for boligsosial bistand øker.

7.1 Startlån

Startlån skal gi personer med langvarige eller varige boligfinansieringsproblemer mulighet til å kjøpe en egnet og varig bolig. Startlån kan finansiere inntil 100 % av boligverdien, men ordningen er primært rettet mot vanskeligstilte.

Startlån bidrar til at vanskeligstilte kan:

- kjøpe egen bolig
- overta bolig ved samlivsbrudd
- refinansiere usikret gjeld for å beholde boligen
- Prioriterte målgrupper i Karasjok er:
- kommunale leietakere
- utføre
- personer med helsemessige eller sosiale utfordringer
- barnefamilier

Bruk av startlån og tilskudd i Karasjok kommune 2020-2025					
Årstall	2021	2022	2023	2024	2025
Antall utbetalte startlån	9	4	10	8	5
Avslag pga lav inntekt til å evt betjene lånet		6	2	5	1
Antall utbetalte tilskudd til etablering		5	9	7	3
Utbetalt startlån i kr	9 014 592	11 361 273	16 909 065	16 171 864	13 454 668 Pr 08.25

Tallene viser at bruken av startlån varierer noe fra år til år, ordningen er et viktig og nødvendig virkemiddel for mange i kommunen.

7.2 Bostøtte

Bostøtte er en behovsprøvd, statlig støtteordning som skal hjelpe personer med lave inntekter og høye boliggifter til å skaffe eller beholde en egnet bolig.

Selv om vedtakene fattes i Husbanken, behandles søknadene av Nav, som har løpende kontakt med søkerne. Bostøtten er et effektivt virkemiddel for å redusere økonomisk sårbarhet og forebygge fattigdom.

8 Hvordan kan vi organisere arbeidet?

Karasjok er en relativt liten kommune med korte avstander mellom tjenestene. Det vurderes derfor ikke som nødvendig å etablere en egen tildelingsgruppe for boligsosiale saker. Samhandlingen mellom Nav, tildelingskontoret for helse og omsorg og kommunens boligforvalter fungerer godt.

For tildeling av kommunal bolig gjelder følgende:

- ved vedtak fra Nav: personen kan ikke skaffe egnet bolig på det private markedet
- ved vedtak fra helse og omsorg: det foreligger behov for tilrettelagt bolig

Tildelingskontoret for helse og omsorg følger etablerte retningslinjer for tildeling av helse- og omsorgstjenester.

Noen kommuner har egne boveiledere som gir opplæring og praktisk bistand i hverdagen. Karasjok kommune vurderer at dette ikke er nødvendig. Personell i eksisterende tjenester skal fungere som ressurspersoner for beboerne ved å:

- gi råd om vedlikehold og reparasjoner
- formidle kontakt med boligforvalter
- bidra til løsning av konflikter og utfordringer i bofellesskap
- informere om støtteordninger og tjenester som kan være aktuelle

Kommunen legger til grunn at FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) skal være en naturlig del av vurderingsgrunnlaget ved planlegging og gjennomføring av omsorgsboliger og andre byggeprosjekter.

Alle nye kommunale boliger og offentlige bygg skal oppfylle gjeldende standarder for universell utforming, for å sikre likeverd, deltakelse og tilgjengelighet for alle innbyggere.

Tiltaksplan

Tiltaksplanen tar utgangspunkt i den nasjonale strategien *Alle trenger et trygt hjem (2021–2024)*, der regjeringen vil styrke innsatsen for vanskeligstilte som strever med å skaffe seg et egnet og stabilt sted å bo.

Karasjok kommunes hovedmål er formulert i kommunedelplan helse og omsorg:

Vi skal sikre variasjon i bostedstilbudet, og tilby ulike bosteder og boformer som passer i forskjellige livsfaser og livssituasjoner.

Strategi og tiltak

1. Kommunen skal tilby ulike boformer og bosteder som dekker befolkningens behov

Tiltak:

- tilgjengelige boliger til familier med lav inntekt
- boliger med tilstrekkelig størrelse, slik at barn har eget rom og gode vilkår for lekser og aktiviteter
- videreføring av boligtilbud med ulik størrelse (2-roms, 3-roms osv.)
- bidra til å redusere store miljøskift for barn og unge ved å tilby stabile boligforhold

Videre:

- sentrumsnære boliger for innbyggere som bor utenfor bygda og ønsker å flytte nærmere sentrum
- kontakt og samarbeid med private utbyggere og boligentreprenører
- sikre omsorgsboliger og tilrettelagte boliger med og uten bemanning
- tilgjengelig informasjon om Husbankens låne- og tilskuddsordninger
- følge tildelingskriterier i helse og omsorg

Tjenestene skal sikre at personer med behov for kommunal bolig får:

- egnet bolig
- tilpasset bistand til å ivareta boforholdet

Rutiner som skal etableres/videreføres:

- rutiner for samarbeidsgrupper ved risiko for utkastelse
- rutiner for biveiledning og oppfølging i ulike situasjoner
- klargjøring og drift av nødbolig

2. Vi skal legge til rette for at flest mulig kan bo trygt hjemme lengst mulig

Målet med et aldersvennlig samfunn er at eldre kan være aktive, delta i lokalsamfunnet, unngå ensomhet og oppholde seg i nærmiljøet så lenge som mulig.

Tiltak:

- lett tilgjengelig informasjon om hvordan innbyggere selv kan tilrettelegge boligen
- oppfordre innbyggere til å planlegge for egen alderdom
- informere om Husbankens ordninger for tilpasning av bolig
- synliggjøre startlån for å rekruttere flere søkere
- særskilt informasjon til barnefamilier som prioriteres ved startlån
- informasjon om tilpasningstilskudd, startlån og bostøtte

Velferdsteknologi:

- ta i bruk digitale hjelpemidler for drift og sikkerhet i kommunale boliger, som vannstoppere og temperatursensorer

Utvikling av tjenester:

- videreutvikle helse- og omsorgstjenestene med vekt på velferdsteknologi og kvalitetsreformer som *Bo trygt hjemme*